

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

ГОД. XIV.

СУБОТА 15. ЈУНА 1896.

БРОЈ 25.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА ДИНАРСКИХ ОД ВРСТЕ

Ц е н а :

За Србију на годину . . . . . 6 ДИНАРА
на пола године . . . . . 3 "
За стране земље на годину . . . . . 9 "

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. — НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

Грађанству Београдском.

Његово Височанство Књаз Црне Горе и Брда Никола I. стиже 15. Јуна ове године у 9 часова пре подне у нашу Престовицу, као мили гост нашег Узвишеног Краља и Господара.

Преставништво општине, објављујући грађанству овај долазак Високог Госта нашега Узвишенога Господара, очекује од родољубивог грађанства Српске Краљевске Престонице, да ће оно од своје стране указати знаке искрене радости и срдечности, те достојно овај пријатељски и братински дочек увеличати, украшавајући своје домове тробојним заставама српским, а поред тога и што сјајнијим осветљењем домова истога дана у вече.

Од стране представништва Општине Београдске 12. Јуна 1896. год. АБр. 4777.

Председник општ. Београдске
Мијаило М. Богићевић

Секретар,
Урош Кузмановић

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

(по стенографским белешкама)

Одбор општине београдске, решавајући о преносу концесије за електрично осветљавање Београда и о понуди за зајам општински, одлучио је: да се дебате о тим предметима, по стенографским белешкама, објаве.

I.

О преносу концесије за електрично осветљавање Београда од српско-француског друштва за осветљење и железнице на безимено друштво:

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
држан 15. фебруара 1896. г.

Председавао председник г. Мијаило Богићевић; присуствовао члан суда г. Мих. П. Живадиновић, бележио секретар Урош Кузмановић; присуствовали одборници г. г. Спасоје

Илић, Дамњан Стојковић, Стеван П. Поповић, Ђорђе Димитријевић, Јанаћ Константиновић, Јосиф С. Јовановић, Д-р Војисл. Суботић, Сава М. Цвапровић, Благоје Милошевић, Јарослав Безуха, Никола Бошковић, Саво Ковачевић, Мијаило Штрбић, Д. С. Милутиновић, Коста Петровић, Влад. М. Ђорђевић, Мих. Павловић, Мил. Ж. Маринковић, М. Милашиновић, Дим. Милојевић.

Почетак у 6 час. по подне.

Председник — Пошто има довољан број одборника, отварам састанак. Изволте чути записник прошлог састанка.

Секретар прочита записник.

После кратких примедба г. г. Јосифа Јовановића и Јарослава Безухе, усвојен је записник.

Пошто су предходно донета извесна решења, **председник** општине је казао:

Сад је на реду извештај комисије, која је прегледала штатуте за пренашање концесије српско-француског друштва за осветљење на безимено друштво.

Од девет чланова комисије били су на састанку само г. г. Михаило Павловић, Коста Петровић, Ђока Станојевић и Мијаило Живадиновић. Они су поднели овакав извештај: (чита извештај комисије).

Коста Петровић — Ја бих вас молио, господо, да решите да се сва наша дебата о овоме штампа у новинама, како би се чули наши разлози у јавности.

Председник — Ја ћу наредити да се то одштапа.

Сад има о овоме да говори г. Мијаило Павловић.

Мијаило Павловић — Господо, ја ћу да говорим у начелу односно овог тражења друштва којим оно хоће да пренесе своју повластицу на неко безимено друштво. Ја сам проучавао ову ствар и изван комисиског рада, и пошто нисам имао прилике да пратим ову ствар раније, ја сам је јуче свестрано испитао и морам да изјавим, да ја одетупам од оног извештаја комисиског, који вам је сад прочитан, и то из ових разлога. Ви видите, господо, да они траже да се ова повластица пренесе на неко безимено друштво. Међу тим кад погледате имена која састављају то безимено друштво ви ћете видети да је то исто друштво које и данас ради на њега запитати зашто они хоће да изврше тај пренос кад су то једни и исти људи? Они тим хоће чисто и начисто да изиграју једно право општинско. По уговору, који је општина с њима закључила општина има права да откупи трамвај и осветљење после 16 година експлоатисања од стране друштва. Ако пак тада општина не откупи онда има права општина да то учини после 25-те године, а ако и онда не учини онда не може више да откупљује ни трамвај ни осветљење до год не изађе рок уго-

вору. Овим пренашањем с једног друштва на друго они иду на то, да онемогуће општину да, кад наступе те прилике, кад би општина могла да откупи трамвај и осветљење, да је у немогућности да то учини. Јер, господо, ако н. пр. кошта друштво ова инсталација трамваја и осветљења милион динара, друштво ће да поднесе онда рачун општини да га кошта 5 или 10 милиона и онда је општини немогуће да то откупи. Међу тим општина то своје право не сме никако да напусти већ на против, пошто су сад скоро сви радови око тог предузећа свршени, има још нешто мало око осветљења да се доврши као н. пр. да се положи подземне жице и да се метну гвоздени дирекци, то општина треба да се користи тиме. Она би требала сад, да одреди контролу која ће да прегледа књиге друштвене и да одреди вештаке, који ће да оцене шта кошта цела ова инсталација осветљења и трамваја. То треба сад да се констатује па тек онда да се приступи овом преносу друштва на безимено друштво. Ви знате да је општина првобитну концесију дала Цикосу али он је пренео ту своју концесију на српско-француско друштво једино благодарећи нашим судовима и енергичности наше општине, и скоро су тиме изиграли права општине, али опет, господо, за нас важи уговор који је и дан дањи у сили и снази, и макар да је један српски министар потврдио штатуте односно трамвајског друштва ипак општина има права по уговору да брани своје интересе, али овим новим штатутима иде се на то да се општински интереси сасвим окрње. Ја, господо, држећи се уговора не би смео никад дозволити, па нека ко реши како ко хоће, ја ћу се макар сам одвојити, јер ја недам да нико изиграва права општинска и ја ћу то суревљиво да браним. Они господо овим новим штатутима преносе осветљење на неко безимено друштво. Међу тим у овој новој управи безименог друштва седе исти људи, и они раде на том да издаду 2000 нових акција, јер кажу да им је досадањи капитал мали, па за довршење ових радова кажу да им треба још капитала. Међу тим господо то није истина. Радови су, као што сам већ рекао, сви готови, осим тога првобитне акције гласиле су и за трамвај и за осветљење а они сад хоће да то једно од другог одвоје. Шта они хоће тиме? Хоће да начине једно фиктивно коштање осветљења, као што су учинили и за трамвај, па да општина кад дође рок, кад она има права да откупи, буде у немогућности, и да општина буде за свих 45 година, за које време има с њима уговор, од њих увек у зависности.

Ви знате господо, да је у уговору стајало да је седиште друштва за трамвај овде у Београду, међу тим они су то право општине изи-

трали и њихово је седиште друштва у Бриселу, а општина и дан даћи то мирно и ладно гледа. Из тих свију разлога ја сам у опште противан пренашању ове концесије на безимено друштво, и ја ћу се држати тачно уговора и нећу ни за длаку од њега одступити. (Одобравање).

Коста Петровић — Господо, као што сте чули из извештаја, који је мало пре прочитан међу осталим члановима те комисије био сам и ја као и предговорник г. М. Павловић. Мени је доста чудновато да г. Михајло Павловић сад одступа у начелу од тог посла и извештаја, који смо тако рећи, јуче потписали. Па баш и комисија је ово исто навела што је г. Павловић поменуо, и она је додала баш за то неколико нових чланова да се општинско право не би изиграло. Г. Павловић поменуо је чл. 61. уговора. Господо, уговор је за мој рачун то исто што и закон, и ја као члан комисије и као одборник имам у виду само оно што се тиче општине и да заштићу само права општинска; међу тим акционари мене се слабо тичу. Акционари наши требали су да знају шта купују и да не купују оно што није сигурно. По чл. 61-ом уговора друштво за електрично осветљење има права да само експлоатише осветљење или да пренесе на какво друго друштво. То је чиста и јасна ствар. То им право не може нико одузети. Кад би они хтели да изиграју права општинска или да избегну дужности, које су према општини примили, онда би заиста требали енергично да томе станемо на пут, али кад они то неће, кад они траже од нас да изврше пренос на који по уговору имају права, и кад ми шта више наша права још учвршћујемо, ја онда не знам шта хоћете више. По овим новим штатутима они се обвезују да сваког месеца дају биланс о раду и онда ја ту не видим бојазан за општину па били у том новом друштву исти људи или други. Г. Павловић аксантира то, да општина треба да чува своја права, али ја вас молим да се тиме не заводити и да не навучете тиме одговорност општине. Оно што је уговором њима дато, то морамо да респектујемо. Њима је дато право уговором да могу да изврше пренос и ми то не можемо да ускратимо.

Г. Павловић напада на одбор што није енергичније радио да се не да трамвај безименом друштву. Међу тим кад је било питање о трамвају изнесено пред одбор, ми смо уложили најодсуднији протест против потврда тих штатута,

а нарочито против оног члана другог, који вели да седиште друштва буде не само у Београду него и Бриселу и Паризу. Дакле, није било нерада од стране одбора већ је одбор учинио све што је могао да учини. Осим тога питање о трамвају решили су наши судови и ми можемо сад протестовати колико хоћемо. то је ствар свршена.

Дакле, господо, ови штатути безименог друштва не могу ни у колико да изиграју право општине, већ само наших акционара. Али ипак са овим изменама и допунама које смо нас чеворица у извештају предложили, они апсолутно ништа не могу да науде општини, али тако исто заступљена су права наших акционара и с тога бих вас ја молио да читате члан по члан тих штатута и онда би се тек могло говорити. То је што сам имао да кажем.

Михаило Павловић — Господо, ја вас молим да се сетите онога што сам говорио. Ја ћу овде да будем мало општрији јер су моји осећаји врло увређени и жалим да то од мога пријатеља чујем. Ја сам мало пре напоменуо да ја нисам посвећен био толико у тој ствари и да само оно потписао незнајући ништа опширније о самом том предмету. Зато сам се јуче мало више о том обавестио, али пошто сам се потпуно обавестио о тој ствари ја сматрам за дужност, јер сам се у осталом на то закleo, да општинске интересе браним савесно и ја ћу да браним општинске интересе како ја разумем а одбор нека реши како хоће. Мени се чини господо да је тако рађено у своје време, да министар не би смео да гази уговор. Уговор, господо, важи као и закон, уговор не може ни министар, ни скупштина нити ико да поништи нити потре, до год обадве стране на то не пристану, и општина има права и дужности да чува та своја права. Господин, мој пријатељ Коста Петровић казао је овде да ја заступам интересе акционара. Ја жалим што је он то казао, а то стога што то није истина. Нигде нисам споменуо реч акционар, а он је то казао ваљда сто пута. Шта се мене, господо, тиче, ја лично немам ни једне акције, већ се мене овде тичу општински интереси и с тога хоћу да се поштује уговор. За то моје је мишљење да упутимо ове штатуте заједно са уговором правничком одбору, који постоји за државне ствари, да он прегледа да ли се ти штатути косе са уговором па ако они у одбору кажу да се не коси онда ћу се ја томе поклонити. Али

овако да један човек може мени у очи да каже да ја заступам интересе акционара то исто могао би ја њему да кажем да он заступа интересе друштва, а ја то нећу да кажем. Ја опет понављам да сам у начелу противан овоме, јер се тиме иде да се изигра право општине да после 16 година може да откупи инсталацију трамваја и осветљења. Већ моје је мишљење да упутимо и штатуте и уговор правничком одбору, да нам они кажу да ли се не косе једно с другим, па ако они кажу да се не косе, онда ћу и ја радо пристати на то.

Коста Петровић — Господо, као да сам предвидео, да ће овако нешто да буде, па сам за то и замолио да се стенографише и општамна ова седница. Ја се позивам на вас да кажете да ли сам ја где год казао да Михаило Павловић заступа интересе акционара. Мени је жао што је он криво разумео. Што пак он каже да би он тако исто мени могао да каже да ја заступам интересе друштва, ја мислим да сте из мог говора и из мог досадањег рада видели, да ја само заступам општинске интересе а ниције друге. Ја нигде нисам казао да Михаило Павловић заступа интересе акционара, већ сам казао: „мене се не тичу интереси акционара, они су требали да пазе шта купују.“ Даље сам казао да треба да примимо ове штатуте са оним изменама које смо ми учинили, да не би доцније навукли општину на какву одговорност без потребе. Што се тиче правничког одбора, који помиње г. Павловић, моје је мишљење да би било стидно за општински одбор да шиље ове штатуте са уговором том правничком одбору тим пре, што је министар привреде послао те штатуте на проучење општинском одбору. На послетку ако се не верује нама правницима из одбора, може одбор да замоли неколико стручњака правника ван одбора да их консултира у том питању. Што се тиче тог правничког одбора у министарству, министар и сам је могао да му пошаље то и без нас, али он то није хтео. Он је питао нас да ли се тиме не доводе права општине у колизију. У осталом господо, ови су штатути а и уговор српски написати, узмите, читајте члан по члан штатута и уговора, сравните једно с другим, па ако се коси са општинским интересима ви одбите а ако се слаже а ви примите.

Стеван П. Поповић. — Овде су господо помешана два питања, међу тим, мени се чини, да треба да решимо само једно питање, а то је

ЗЕТСКИ МИТРОПОЛИТ ДАНИЛО I

и

ОСЛОБОЂЕЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ

(ОДЛОМАК ИЗ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ XVIII ВЕКА)

Мото: „... Не слава писателя, не удовольствие читателю и даже не мудрости преподавательной, но только истина, которая уже сама собою действует на починкомъ удовольствия и пользы“... Карамзинъ.

ОД
ГРУГА ЈАКШИЋА

[По препоруци Академијског Савета Вел. Школе направио општина београдска стотом динара].

(НАСТАВАК)

Тако је 1704 г. подигао цркву а по том и манастир који беше саградио Иван-бег а раскопао Сулејман-паша; тада је обновљена још црква и дом на Ловћену и у Мајинама.

Али, изгнање потурчењака не могаше остати без даљих последица. Они који

утекоше црногорском ханџару и џефердару настанише се на турској граници, близу Црне Горе; у Подгорици, Зети, Албанији, Скадру, Босни, Херцеговини ит.д. Да би како год нахурили Црногорцима, они почну живо радити код околних турских власти, да их као своју браћу по вери освете над Црногорцима.

Паше херцеговачке — из чувене куће Љубовића и Ченгића, жељни боја, позваше Турке на оружје против Црне Горе. Фанатички занесењаци, као што су мухамедовци лако се покрећу у бој за „свету вјеру пророкову“. Они сакупише близу 20.000 војника. Сва та војска крене се пут Црне Горе г. 1706. и без икаквога отпора допре до села *Трњина* у Цуцама, Ту их Црногорци јуначки дочекају и разбију тако „да је за причу остао тај бој, у ком је пало мртвих 157 Турака осим многих заробљених, међу којима бејаше 36 отмијене господо. Ове заробљенике нити су хтели посјећи нити за благо дати Црногорци, него за већу турску бруку и срамоту, вргну их на откупе за ведрове иштући за свакојег по једног вепра, на што најпосле и пристану Турци из Хер-

цеговине и тим начином откупе своју заробљену браћу⁽¹⁾.... —

II

Године 1709-те руски цар Петар Велики, потуче до ноге, под Полтавом, шведског Краља Карла XII. Потучен тако велики шведски ратник добеже с остатком своје војске и Турцима, тражећи у султана Ахмета III помоћи противу Руса. Султан му не уважи молбе, али му учини толико, што г. 1710 сам објави рат Русији...

Да би бар колико толико умањено турску силу или је поцепао на више страна и тиме олакшао војевање своме господару, један од славних људи из „Петрове епохе“ *Сива Лукић Владисављевић* бивши трговац, досељеник из Дубровника а доцније „графъ Рагузинскій“, — предложи Петру Великом, да позове у помоћ против Турака јужне Словене, нарочито Црногорце, Зећане, Херцеговце и Брђане. Будући сам родом из села Попова у Херцеговини, он је добро познавао Црногорце, био друг владике Данила, и могао се у њих поуздати.

(1) Грлица, за 1835 г. стр. 72—73.—

питање о преносу штатута за електрично осветљење. Г. Павловић помиње овде штатуте о трамвају. Трамвај је господо свршена ствар и о томе не можемо говорити. И ја сам у прошлогодишњој седници био мишљења, да није свршена ствар, али кад се прешло преко тога и ја сам се морао томе поклонити и казао сам да је то свршена ствар. Ја нисам господо, правник али читао сам овај уговор и читао сам и штатуте. Видио сам да по уговору они имају права да врше пренос на друго друштво, у осталом тај се пренос једино врши с тога што треба донети још новаца ради довршења инсталације ових предузећа. Нама је главна ствар да имамо добро осветљење. Ко ће пак то да изврши, ко ће да донесе пара то је ствар акционара. Међу тим имам да напоменем једну ствар а то је да замерим г. председнику што није свечано одбио од стране одбора ону изјаву, која је изашла пре десет дана да општински одбор заступа интересе акционара. Ја то свечано одбијам од себе. Ја у колико се сећам није пало ни једне речи о томе у одбору. Ја имам пред собом само интересе општине.

Према томе мислим да ово друштво има потпуно права да тражи да се ови штатути одобре у колико се не косе са уговором. Међу тим ова комисија коју смо ми изабрали из наше средине наша је неколико тачака које се косе с уговором и оне се морају исправити. Међу тим тачкама онајглавнија је та, да седнице друштва буде у Београду, а коме ће друштво ово да преда концесију и од кога ће да узме паре то се нас не тиче. Нама је главно да наша варош има добро осветљење и да се тиме општински интереси не крње, и с тога ћу ја гласати за извештај ове комисије.

Михаило Павловић. — Ја сам мало пре казао: „чини ми се да је г. Коста Петровић на мој говор рекао да ја заступа акционарске интересе, али о томе нећу више да говорим. Што сам пак тражио да се ово упути правничком одбору ја овде не налазим ни какав стид ни срам. Може бити за ове људе који седе овде да је ова ствар јасна, али за мене није јасна и за то сам то и предложио. Ја сам видео и у скупштини, кад се поднесе какав законски предлог то се упути одбору у ком седе правници, ако је финансијски предлог финансијском одбору. У осталом то само може помоћи, а ништа штетити овој ствари. Што пак г. Степа каже да је главна ствар да ми имамо добро осветљење, а по-

вак ко ће да да то је баш свеједно, то није истина. Ја сам и мало пре казао да они тиме иду да изиграју право општинско да она може после 16 год. да откупи ова предузећа, јер ће они да фиктивно задуже и осветљење и трамвај и општина ће бити у немогућности да то откупи а то је противно интересима општинским. За то мене није никад стид да упитамо правнички одбор, па нека он испита и са правничке и са финансијске стране да ли општина неће изгубити које од својих права пренашањем уговора.

Стеван П. Поповић. — Ја мислим да је најбоље да пређемо на читање члана по члана овог уговора. Као што сам и мало пре напоменуо ја нисам правник, али умем да читам. Ја сам прочитао уговор и штатуте и верујте ми, не видим да ту кака велика опасност лежи а као што видим овој дебати неће бити краја.

Коста Петровић. — Господо, скоро је већ осам сати, с тога би ја предложио а и замолио би г. председника да одложи сву ствар за другу седницу у коју да позове све правнике који се налазе у нашем одбору, па онда да то решимо.

Михаило Павловић. — Ја ћу замолити г. Стеву да ми он објасни неке чланове у штатутима јер ја нисам толико паметан да могу да разумем. Нека ми он објасни да ли се и колико потиру права општине са овим штатутима.

Ст. Поповић. — Колико сам ја разумео она се не потиру.

М. Павловић. — То је онда друга ствар, ја мислим да се потиру.

Председник. — Онда ћемо друге седнице решити ову ствар, и тада ћемо позвати све правнике да дођу на ту седницу.

После овог говора, донета су још нека решења и седница буде у 8^{1/2} часова у вече закључења, с тим, да се решавање о овоме предмету продужи у другој седници.

(Наставиће се)

II.

О понуди за зајам општински:

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
држан 29. Марта 1896. г.

Председавао у почетку члан суда г. Јов. Антонијевић, а за тим председник г. Мих. М. Богичевић, присуствовао члан суда г. Мих. П. Живадиновић, бележник секретар г. Урош Кузмановић од одборника били: г. г. Др. Никола

Х. Николић, Михаило Михаиловић, Михаило Штрбић, Никола Бошковић, Сава Ковачевић, Др. Стаменковић, И. Козлић, Голуб С. Ј. Ђић, Спасоје Илић, Дамјан Стојковић, Сава М. Цвепровић, Благоје Миловић, Љуб. Марковић, Дим. Довијанић, Стеван П. Поповић, Ђорђе Димитријевић, Влад. М. Ђорђевић, Тих. Ј. Марковић, Ник. С. Спасић, Миленко Марковић, Др. Воислав М. Суботић, Коста Петровић, М. Милашиновић, Мих. Павловић, Ј. рослав Безуха, Светозар Н. Швабић, Дим. Милојевић, Н. Антоновић, Мил. Ж. Маринковић.

Почетак у 6. час. по подне.

Председавајући Јов. Антонијевић. — Господо, пошто г. председник још ради са комисијом за зајам, то је он мене овластио да га заступам, док не дође.

Пошто има довољан број одборника, отварамо седницу. Изволте чути протокол прошле седнице.

Секретар. — прочита протокол који буде примљен без знатних измена.

После овога приступљено је решавању извесних ситнијих предмета, за које је време и председник дошао у седницу.

Председник. — Сад је на реду питање о зајму општинском. С тога ову седницу претварамо у конференцију, и молим сву господу која нису одборници, да се удаде из сале општине. (Жагор. Вичу: нека остане седница јавна).

Коста Петровић. — Ја господо нисам зато да буде тајна седница, и предлагам да се цела ова седница о зајму стенографише, па да се то после штампа, јер господо, у последње време писано је много по новинама како је у општини ово и оно. Ја сам зато, да не буде конференције, и тајне седнице, него шта ко има нека слободно каже овде, па да се то после штампа (Одобравање).

Дим. Милојевић. — То је врло лепо казао г. Петровић, али да погледамо само и на другу страну како то изгледа. Да видимо да ли ће то одговорити цели ако изнесемо на велика звона, је ли то фактичка потреба, да сваки за ово, што ће вечерас да реши општина београдска.

Коста Петровић. — Тајана господо не сме да има ни у општинским, ни у државним пословима. Све то треба да буде јавно.

Дим. Милојевић. — А хоће ли то да допринесе самој ствари.

К. Петровић. — Ако је ова понуда корисна, и ако има разлога да је примимо, ми ћемо је примити, ако не, онда ћемо је одбацити. Шта имамо ми ту да кријемо? Нека све буде јавно.

Петар Велики усвоји предлог Владислављевићев, наредив му да учини што треба. Тако он спреми царску грамату Црногорцима, која је 3. марта, у два примерка, била послата митрополиту Данилу и његову брату кнезу Луки Петровићу, по двојници Савиних земљака. Срба, који бејаху у царској служби пуковнику Михаилу Милорадовићу и капетану Ивану Лукичевићу. То је била она знаменита грамата, која је првим громким кликом позвала све јужне Словене на оружје за слободу!

У тој грамати Петар Велики, напомињући славу и велику улогу, коју су играли пређашњи српски краљеви и кнезови, позива све Црногорце, да обнове славу својих предака и да сједињеним силама ударе на општег непријатеља за веру и отаџбину, за своју част и славу, за слободу и независност своју и својих потомака. Не обећавајући много он скромно додаје, да ће их, пре свега, за то наградити Бог „а за тим — вели се у грамати — биће милости и од нас: не само да ће бити награђени сви трошкови, него ће и сваки добити по заслуги и жељи; тако да за себе ми не остављамо друге славе него бити у

стању и ослободити одига неверних хришћанске народе, који се налазе на тој страни, обновити православне цркве и подигнути свети крст. За тај циљ он обећава дати и последњу копчејку и лично стати на чело своје војске, која гори од нестрпљења да се сукоби с непријатељем а наравно, за циљ свему томе, ставља прогонство Турака у њихову пређашњу отаџбину у пустињу аравијеку.⁽¹⁾

Каква простота и правичност, какав одиста братски однос према једноверном и једноплеменом народу!...

Одмах по доласку руских посланика у Црну Гору владика сазва народ на скупштину, на којој заповеди, те се прочиташе грамате царске и изговори им патриотску реч, коју заврши овако: „..... Оружајте се, дакле, браћо моја Црногорци, па и ја исти, не жалећи ни имања ни живота, готов сам с вама поћи на службу цару христијанском и нашој домовини, молећи преблагога Бога, да нам буде помоћник и путеводитељ“....⁽²⁾

(1) Грамате саопштавамо у појединим цитатима само или у кратком изводу, јер су већином дугачке, те би много места заузеле, кад би их целе цитирали.

(2) Грлица за 1835. стр. 75.

Црногорци с усхићењем примише и грамате и реч свога архипастира, па с Цетиња „певајући и пушке међући“ отидоше својим кућама да се за бојиште спреме..... О радости, која је тада овлада народом, писао је Милорадовић министру овако: „Хришћани прочитавши грамате јако су се обрадовали и почели сви једнодушно за веру и отаџбину крв пролевати; и они који су добили помоћ од Млечића и Турака одбацили су је, сјединили се са својима и почели војевати, као год за време старих српских царева и краљева. Све су то војници добри, само убоги; пушака и осталих војних потреба немају... Латини су већи непријатељи од Турака....⁽³⁾

Владика Данило и Милорадовић енергично продужише започети посао. Они су преписивали царску грамату и писали нове посланице и разашлихали их по турским областима суседним Црној Гори, позивајући све Хришћане да слошки ударе на Турке. Шаљући грамату становницима ма-

(3) Соловјевъ. Историѣ Россіи съ древнейшихъ временъ. Т. XVI. 80.

Тиба Марковић — Ја бих, господо, имао да предложим, да се вечерас прочита само реферат те комисије, која је, данас после подне прегледала ову понуду: а никако да се не упуштамо у саму дебату, прво зато, што треба сваки одборник мало да проштудира, како сам лично, тако исто да се распита и од других својих пријатеља који ове ствари мало боље разумеју; а друго с тога, што имамо још врло мало времена јер сад је 7 сах. већ прошло, а оваку важну ствар не можемо преко колена да решавамо.

Коста Петровић — Потпомажући у свему предлог г. Тибе Марковића, ја имам да предложим још ово: да се цела ова понуда о зајму заједно са извештајем комисије и стручњака литографише; па да се свакоме одборнику да на штудирање, јер ја искрено да вам признам, о тој ствари не би могао вечерас да дам своје мишљење, већ морам неколико дана да проштудирам сам ову ствар, и да питам људе који се мало боље разумеју од мене у томе. Дакле, мој је предлог да се ова понуда заједно са мишљењем комисије и стручњака литографише, и да се разда одборницима, и после 10—15 дана, да се сазове нарочита седница за ово питање. (Чује се: што пре). Ја нећу да ми се пребаци да је било ово или оно.

Председник — Тако господо не можемо поступити из више разлога. Што да се ова ствар протеже 10—15 дана, кад може и брже да се сврши. То би значило доводити у питање целу ову ствар. Ја мислим господо, да можемо веровати овим људима — стручњацима. — У осталом не браним да се литографише, и да се остави један кратак рок од 24 сата, или највише 2 дана али оставити рок од 15 дана, то је много.

Никола Спасић — Ако господо, та фирма има рачуна и свога интереса, она ће чекати и месец дана, а ако нема она неће чекати ни 3 дана.

Михаило Михаиловић — Овде је господо као што видите предмет о зајму. Моје је мишљење да се прво прочита извештај комисије, која је одређена па ћемо после видети шта треба да радимо. А и ја се потпуно слажем са г. Костом Петровићем, да се цео овај рад литографише, и да се сваком одборнику да на штудирање. Сад хоћете ли да рок буде 2, 3 или 4 дана то је свеједно, само молим вас ако хоћемо да радимо колегијално, онда ваља овако

радити. Ја бих дакле молио г. председника да нам прочита најпре извештај комисије.

Михаило Павловић — Господа одборници кад су изабрали комисију, ставили су јој у задатак да она проучи ово питање. Синоћ је то било у седници разуме се и објашњено, комисија колико је могла да постигне са оним, који хоће зајам да нам учини и који нам је препоручен, или управо упућен, она вам је то саопштила. Одбору је познато да закон о овом зајму постоји већ 10 година да општина може да се задужи, те да изврши оне прешне радове, који треба да доносе користи Београду, и да буде у погледу санитарског здравље Београда боље него што је данас. Од тога закона извршен је само један део а то је довођење воде, али на жалост може се казати, да није погођен најбољи извор воде, и одбору је познато, да је од овог зајма на ту цел већ потрошено 2 милиона дина. Општина се трудила, свим могућим начинима, и ако ја нисам од пре био у одбору, али сам пратио цео тај рад, да нађе зајма, а и ви стари одборници који сте овде сећате се, да сте и ви покушавали да се зајам нађе па нико није хтео да се јави. Сећате се да је био расписан и конкурсе па се нико није био јавио. Данас се јавила ова фирма која жели да са општином закључи зајам. И одбор је од своје стране изабрао једну комисију. Комисија је свој рад с тим људима довршила и од њихове прве понуде и услова одстранила све оно што би ишло на терет општини и колико је могла, с њима да се споразуме смањила интерес и амортизацију, и довела је ту ствар толико, да су нам ти људи казали да дотле пристају а даље не. Дакле, комисија сад има да поднесе одбору ову понуду, како је могла да се споразуме са овим људима, колико је могла да постигне. На вама је сада, хоћете ли то усвојити, или не, и да процените може ли се доцније, или данас, или за кратко време, добити зајам под бољим условима, и онда овај да не примимо, а комисија је нашла да су услови повољни. Јер то можете штудирати колико год хоћете, и ви, и ја, и други и трећи и цео Београд, па нам то ништа неће вајдати, јер они нам кажу оволико и овако можемо да вам дамо под интерес, са том и том одплатом па ако вам се допада, онда добро, примите а ако не, ништа није ни било.

Дим. Милојевић — Господо, ми смо имали један зајам, који нам се нудио пре извесног

времена из Лондона, али ти су људи тражили да им се за 24 часа одговори. Данас имамо други зајам, опет из Лондона. око кога смо ми провели неколико дана. Овде господо, ми не треба да одлажемо ову ствар ни пет, ни десет дана, већ можемо одмах вечерас да је решимо. Ова ствар не може да чека десет дана, јер су ово Енглези, а они рачунају на време, може бити да је нама Србима јевтино време, а њима није. Осим тога, овде је дошао сам газда, а не посредници, али он неће да чека. Г. Коста Петровић тражи 10—15 дана за штудирање, а ја мислим да је довољно 24 сата, или три дана највише, јер ови људи иду вечерас, и чекају наш одговор у Лондону. Овде смо ми све учинили, што се могло да учини, и сад треба само да се прочита ово, па да се остави 48 сати највише, па да решимо ову ствар.

Настас Антоновић — Ја мислим да треба председник предходно да прочита понуду тих људи, која је кореграна данас после подне. Треба да се зна, каква је она, а г. Мијаило Павловић и ми ћемо објаснити, колико смо могли да успемо да се ублаже услови, и колико смо се с њима погађали. Ја имам да допуним говор г. Мијаила у толико, да ми нисмо углавном с тим људима ништа, пошто нисмо имали од вас за то овлашћење, бар ја нисам дао свој глас низа, ни против зајма. Што каже г. Коста Петровић да се ова ствар продужи 10—15 дана, напослетку ако одбор налази да треба да се продужи, ја немам ништа против тога, али мислим да треба прво да се прочита та понуда — кореграна, заједно са мишљењем стручњака, те да одборници виде, да ли је заиста потребно да се продужи 15 дана, или 48 сати. У целој овој понуди 2—3 тачке су најглавније. Најглавније је колики је курс, интерес и одплата, и колики је број година, па, ако конвенира општини, она ће примити овај зајам, а ако не, она неће. Синоћ је у одбору и конференцији изнесена та ствар. И ми смо овде провели прилично времена док нисмо решили, да се позову наши стручњаци и финансијери да даду мишљење о овом зајму. И данас су позвати наши први финансијери: г.г. Миша Вујић, Вукашин Петровић, директор Народне Банке Бранко Петровић и Аврам Озеровић.

Од њих четворорице није био дошао директор а ова остала тројица су дошли, и дали мишљење о овом зајму. Та њихова мишљења су овде пред

ленога села Требјесе у Херцеговини и позивајући их да нападну на град Оногшт, владика им је писао 15. јула: „..... ако имате љубав ка Христу и тако вам његове крви, коју је излио на крсту нашега ради спасенија и тако вам љубави пресвете богородице и тако вам била у помоћи и молитвеница на дан суда Божја! устаните и крв пролите своју! не штедите него удрите на град, није ту одмицања!“

— А у другом писму, које је тај исти дан писао на Ловћену, вели: „до недеље да је град у вашим рукама... ако ћемо ми наше ствари златне и сребрне продавати војску ћемо сакупити и с Арбанијом се поклати и нашу крв пролити заради јаднога и жалоснога и гладнога народа. Почак слова са сузама смеша пишући, Данило владика, жалостан и јадан предават на смрт себе Христа ради сирјеч народа ради.“ — У истом писму Милорадовић од своје стране пише овако: „...много је недеља у години него учините до најпрве недеље, да су град и Турци у вашим рукама.... послах данас хиљаду јунака да се покољу с Арбанијом.. И град ми узмите од Турака а нама предајте. Овамо је вој-

ска готова сва. Не брините се божија вам вјера нећу вас издати!... Него удрите и ухватите капетана Кумрију за свету богородицу узмите град и чувајте се, не идите никако на вјеру, да вас не преваре: зашто су писали Латини томе Кумрију за све моје после... И дођоше им кнезови од Бјелопавлића и од Шипера и уговорисмо, ако Бог да здравље у недјељу ударити на Служ доиста... и писао сам књиге у Грахово и Риђане и они су готови“...⁽¹⁾

Међу тим владичине посланице и писма рускога посланика, произвеле су своје дејство: Зећани, Херцеговци и Срби из свих околних области скочише с необичном брзином на оружје. Они се сјединише с Црногорцима и Брђанима, па здруженим силама нападну на турске градове и попале многа села и варошице; но, Турци се тврдо држаше у утврђеним градовима. О том народна песма пева:

„Да ти бјеше видјет побратиме,
„Како е' она војска умножава!...
„Како трче брђани јунаци,
„Херцеговци и млади Зећани,
„Под барјакe цара русинекога

⁽¹⁾ Казиванџ старіехъ Требјешана стр. 48. — Милаковића Иск. стр. 97.

„Да се сдруже с војском црногорском,
„Не би рек'а драги побратиме
„да се иде с Турцим' бојак бити
„Но на миру хладно вино пити
„И веселе пјесме запјевати!...“

Већ у септембру 1711. године војводе и кнезови предела зетских и црногорских писали су Петру. „...рат се почео 15. јула и прва је битка била близу Гацкога у Захумљу а друга такође тамо, близу града Ниша; палили су вароши и села ал' градова нису могли узети; још су имали битку близу Диоклетијанова приморја (?) и Турке прогнали⁽¹⁾ —

Ратни успеси бејаху већ у изгледу. Црногорци су били попалили турске куће око Подгорице, Жабљака, Оногшта и

⁽¹⁾ Соловјевъ, Историѣ Русіи и т. д. XVI. 130. — У тим бојевима учествовао је владика Данило и његове војводе: од Његуша рођени брат, кнез Раде Петровић, са синовцем сердаром Савом Петровићем, сердар Вук и Вучета Радовићи, кнез Марко Богдановић, војвода и „гувернадур“ Вукога Вукашиновић, кнез Којица Николић, војвода Вук Милуновић, кнез Станко Ковачевић, Вуксан Милић, кнез Вукосав Ивановић, кнез Петар Вучегић, војвода Ник. Мартиновић, кнез Станоје Мартиновић, кнез Иван Вулегић, кнез Мартин Брајић, кнез Лука Миљина, кнез Ник. Побара, сердари: Ник. Лазаревић и Вук Мирковић, вој-

нама, кад вам се прочитају, видећете шта они мисле, па онда можемо говорити. Дакле ја вас молим да се сад одмах прочита, понуда и мишљење ових стручњака, па ако буде потребе, ми можемо ово питање и вечерас решити а можемо га одложити и за доцније. То је што сам имао да кажем.

Никола Сасаић — Овако важно и животно питање не можемо тако преко колена да решимо. Ми можемо да чујемо сад мишљење ових наших финансијера и стручњака, али слажем се потпуно са предлогом г. Косте Петровића, да се остави неколико дана одборницима на штудију.

Коста Петровић — Поштовани одборник г. Милојевић каже да би ми могли ово питање још и вечерас да решимо. Ја сажалевам, што нисам толико бистар да уђем у ту ствар тако брзо као што г. Милојевић може. На послетку он је био у овој комисији за зајам, и можда му је познатија ствар него мени. Али господо, нема коректнијег пута и начина од оног што сам предложио, а то је да се цела ова понуда са мишљењем стручњака аутографише, и да се разда свима одборницима на проучење, па да се у року од неколико дана, одреди нарочита једна седница за решење овог питања. Г. Председник каже да је довољно 24 сах. за штудирање, али мени се чини да је то мало, и овака крупна ствар не може за један дан да се реши. Па и они у комисији провели су 3—4 дана око тога питања, а ви тражите од нас, којима је апсолутно непозната ова ствар, да то свршимо за 24 сах, а г. Милојевић тражи још и вечерас да је свршимо. Мени се чини да ту нема оправданог разлога. Сем тога господо ја ћу узгред да напоменем нешто. Премда се види мишљење тих стручњака, да се та понуда прими као добра, опет, треба ви да имате на уму, да да смо, лањске године одбили једну понуду, која је била са курсом 95% а сад оћете да примите ову понуду са курсом 86-66%. Господо, ја имам да кажем да ни велика империја руска, не може да да већу гаранцију, него што је даје општина београдска. Општина даје своју трошарину која доноси 7—800.000 дин. прихода годишње. Ово је мала сума од 10.000.000 дин. што ћемо је добити, да би могли њоме да извршимо све наше радове, већ ћемо се морати опет задуживати, па кажите ви мени шта ћемо онда да заложимо кад заложимо сада све што имамо.

Спужа, затворили Турке у градове и чekali само да им се предаду.⁽¹⁾

Али са свим изненада, кад је одушевљење било на највишем ступњу — дође грамата од Петра Великог, која ожалости

вода Вук Раданов Паширојевић, војвода Мешан Бољевић, војвода Илија из Душпа, кнезови: Ник. Кисевић, Вук Булиновић, Мил. Ивановић, С. Вуловић, војвода Вук Бурашковић, кнез Вулиша Рајснатовић, кнез Иван из Љуботиња, кнезови: Вук Вујковић и Ник. Сејетлић, војвода Бошко Стефановић, Вук Радовић, кнез Пилета Радловић, кнез Раде Гвозденовић, војвода Мијушко Прчиновић, војвода Јездимир Бјелопавлић, војвода Бегко Цилетић — Пипер, војвода Радона Дрекаловић, војвода Милош Васојевић, војвода Милош Братоношић и војвода Цон Стал-Кашинта (?). Вјечна им успомена!.. Види књигу: Архив светљешага синода. Том III. Документи Черного-риј времену Петра Великог. С. П 1892. 218 стр.

⁽¹⁾ Интересна је прича Сердара Мамше о опседнућу Оногште... „Кад су наши освојили варош, они у вече приступе к бедему и Јосим Бурковић — Требјешанин пређаше Турцима, да се предаду и покушаваше да разбије врата. Динар му из града одговара, да тако крвнички не наерће, јер ће се сутра без боја предати. Сјутра у освит хришћанска се војска распореди околу града и Турци препанути, похиташе да подмте црногорског сездара Вукана Букановића из Чева, који је по последњој наредби владике Данила и Милорадовића дошао био с Црногорцима, да освоји Оногште... Примивши од Турака млетачку боду цекина Букановић подговори црногорску војску, да одступи од града и побеже с њом исте ноћи у своје границе изговарајући се, да би сви изгинули јер је сила турска велика!.. Али су га Турци преварили; место дуката дали су му *мједене жураке*, који само озго били посути правим дукатима!.. Тако Турци очуваше град у својим рукама...“

Дакле ово је питање врло важно, и треба о њему добро промислити, с тога нека се литографише цео овај извештај; и нека се разда одборницима.

Михајло Павловић — Пре него што би се прочитала ова понуда ја ћу да изјавим, да комисија нема никаквог свог нарочитог извештаја написаног, него је ова понуда њен извештај коју је понуду у споразуму са понуђачем, а по савету наша два финансијера саставила. Она је, где је год могла, скинула у првој понуди понуђачевој, и тако постигнут споразум са понуђачем узела је за свој извештај: И он се сад одбору износи на решење, а хоће лига он усвојити или не, то је његова ствар.

Ја ћу бити слободан да приметим на оно, што се каже да је било нуђено одбору један зајам под курсом 92 или 95%. Ја нисам тада био у одбору, али сам чуо од људи који су били и они кажу да је заиста нуђено, али да су они тражили да им се одговори за 24 сах., а међу тим нису поднели били никакве услове. Да су бар дали услове као што ови дају, свршена би била ствар, али овако не вреди само да се бавимо око тога. Разуме се лено је устати и казати, како је мали курс, како је интерес велики и т. д. али господо, он је сопственик кесе а ми имамо потребу, и ми не можемо њему да диктујемо како ми хоћемо, него он нама, а нама ако подноси ова његова понуда ми ћемо је примити, а ако не, немојмо да задржавамо људе, него нека иду.

Председник — Господо, ви сте јуче решили да се позову господо др. Михаило Вујић, Вукашин Петровић, Аврам Озеровић и директор народне банке да даду своје мишљење о овом зајму. Ми смо позвали сву ову господу, и ова прва тројица су дошли и дали своје мњење односно овога зајма. Директор народне банке није могао доћи због послова.

Међу тим комисија је успела, да се од првобитне понуде одетупи у неколико. Ви знате да су они тражили $\frac{3}{4}\%$ за трошкове и они су сад спустили на половину, и у толико се разликује ова данашња понуда од јучерање.

Коста Петровић — Господо, мени је мило што сам један разлог, један аргуменат нашао у самој понуди, за ово што сам ја предлагао. Они сами траже петнаест дана за дефинитивно закључење уговора, а г. Милојевић нама каже, да је то тако чиста и јасна ствар, да је можемо још вечерас решити. Они, што су врло добро про-

све Црногорце, јер им јављаше о закључку *арутскога мира*. Петар је молио Црногорце да прекину ратне нападе и да се повуку у своје крше; тако је и учињено.

Руски посланици Милорадовић и Лукичевић нису имали већ за чим више седети у Црној Гори, за то се, по наредби царевој, на пролеће 1712. г. вратише у Русију. Пред полазак свој из Црне Горе, Милорадовић сазва народну скупштину на Цетињу и том приликом даде Црногорцима једну грамату која од тада постаје као неком *уставном* граматом регулишући за дуго време односе Црне Горе према Русији и Русије према Црној Гори.⁽¹⁾ Та је грамата писана српски и састављена „на збору црногорском на Цетинъ, апрѣла 16-га 1712 г.“ — Све, што се у њој говори, иде управо од имена рускога цара, као врховног заштитника црногорскога народа, премда никаквог помена нема о мешању у њихов унутрашњи живот. Ми ћемо из те грамате извести карактернијамјеста по рукописном оригиналу, који се чува на Цетињу.

⁽¹⁾ Милаковић грешни што на 98. стр. своје историје каже, да је ова грамата „мазно — на празно!“ — Она има велики политички значај.

штудирали ову ствар. и што знају, шта дају, а шта примају, њима треба петнаест дана, а нама је довољно два сата, па да примимо ову ствар.

Мијаило Павловић — Ја не делим то мишљење, да је то тако страшно као што г. Коста Петровић вели. Јер, господо, треба да знате да њима треба четири дана само да оду до Лондона, па им треба да се одморе, после треба им да објасне оним осталима, јер као што знате, он је нешто попустио од оних услова, које су му они дали. Јер, он је дошао овде и уверио се о свему, и допало му се, да могу овде енглески капитали у велико да се пласирају. Он сам вели, ако уђе у овај посао, да ће добити овлашћење, да и друге послове сврши. Дакле нема никакве сумње, да се не може веровати тим људима, јер они нуде овај зајам због других већих послова, као што он вели, да имају намеру да уђу. А нама, чини ми се, да је интерес бар ја знам из мог искуства, да би преступио са Енглезима у везу, него ма и с једним другим, зато што ти људи, кад једном поклоне веру, и виде да се тачно одговара обвезама, а они онда отварају све веће и веће кредите.

(К. Петровић: а познајете ли ви ову фирму?)

Не познајем, али познајем у опште њихов рад.

Ја сам почео с њима да радим, најпре са 3000 фунти кредита, па доцније са 10, 20 и 30000, па кад су се људи уверили о тачном одговарању мојих обвеза, ја сам стекао толики кредит код њих, да могу сутра да повучем кредит од 100.000 фунти, без да иштем да ми га најпре отворе.

Тим сам хтео да вам кажем, да кад ти људи задобију једанпут веру у некога, они му онда бескрајно верују.

Сад хоћу да се вратим да објасним у неколико ово. Као год што они треба да иду да се објасне са својима, тако исто треба и ми да се објаснимо; за многе ствари то не треба. Јер, господо, не треба губити из вида, да се врло лако може да измагне и ова понуда, као што је било са оном од прошле године са курсом 92%, али у којој није било више никаквих услова, па ћемо се доцније кајати.

Да би вам сад јасније било ово, ја сам тачно израчунао шта ће нас ово све да кошта.

Упутивши на „верну службу јунака и храбрих и верних витезова црногорских, који први почеше војевати за благодати-вога цара Петра“, грамата се наставља овако: „...Зато видећи ми такву њихову прву и садашњу верну службу, допуштамо им сваку слободу, да су својевласни, да немају над собом господара осем цара, а другу мању господу и официре, да имају од својих племена и од своје отаџбине а од друге земље и од другога племена, да нема никада међу њима ни војводе ни кнеза ни капетана ни никаквог старијег осем цара по царском закону и суду а по духовном митрополита, како смо их тако и нашли и како им је било и код Ива Црнојевића... То им допуштамо са заклетвом. Да су либери и франци од сваких дажбина и работа... да су војаци цареви... Који би трговину носио кроз ону земљу, којом би Бог допустио цару Петру владати, да нема ни један Црногорац царине давати, ни никаква данка, ни никакву трговину... Све им допуштамо само им не допуштамо мешати се у црквена имања и у опште црквене ствари које подлеже власти митрополита.. И најпосле, да су вољни

Ја сам рачунао по курсу 86 66⁰/₁₀₀, да би за десет милиона ефективних, морали да дамо облигације за 11.539.349-18 дин.

Према амортизационом плану, као што се види из овог пројекта, на 11.539.349-18 дин, дошао би интерес са амортизацијом за прво полгође 290.000 дин. и 20.000 дин. одплате.

Ова би сума сваке године била све мања и мања, јер се даје одплата, па је онда и интерес све мањи и мањи; и напослетку на крају педесете године, ако не би дотле извршили конверзију, имали би да платимо 7.600 дин. интереса, а 305.000 дин. одплате.

Према томе излази, ба би ми за све то време од 50 год. имали њима да дамо 31.500.000 дин.

То је сума, да се човек ужасне, ако гледа на оно што сокак говори, али шта ћете, људи не дају другаче паре, а нама је опет потреба. Сад је главно ово да се запитамо: верује ли одбор да ће доцније наћи зајам под повољнијим условима, него што су ови, који у ствари нису теретни. Ови као што видите, не траже никакву државну гаранцију, него верују само општини, што се иначе увек тражи. Но оставимо то на страну, главно је овде, има ли уверења одбор општински, да ће се наћи повољнији зајам, и под јевтинијим интересом, него што је овај. Ако има уверења, онда са лаким срцем нека одбије ову понуду, а ако нема, о чему држим, не треба много мислити, онда нека се литографише ова понуда, нека се остави кратак рок од два пута по 24 сах., за које се време може ово проштудирати, само ако хоће човек да седне и на томе да ради, па да свршимо ту ствар. Ја сам ово јуче узео на штудирао, и био сам готов са рачуном за пода сата, и мислим да сам врло добро израчунао. Ко пак од г.г. одборника не разуме ове ствари он се може известити од својих пријатеља.

Дакле, ако одбор мисли, да је ова понуда скупа, и да се може боља добити, онда нека одбије, у противном нека је усвоји.

Димитрије Милојевић — Ја хоћу да одговорим г. Кости Петровићу, који је у два маха рекао, како сам ја хтео да заведем одбор. Ко господо хоће он ће примити ову понуду, а ко неће, он неће, ја га за цело не могу на то навести, а најмање ћу ја г. Косту Петровића натоциљати на то. Ја сам мало пре рекао, ако се оставља рок, да буде 24 сах. или највише три дана то је довољно, а петнаест дана је много, јер господо,

Лондон није тако близу као моја кућа на могу људи да се понишмане.

Коста Петровић — Ја имам да кажем ако одбор неће да штудира овако крупне ствари, онда не знам о чему ће.

На говор г. Мијаила Павловића имам да приметим, да би му имало места онда, кад би ми сада решавали о тој понуди. Али мени изгледа да је мишљење већине одборника, да се ова понуда литографише са мњењем комисије и да се остави један рок од 4—5 дана на проучење; може бити да биетрији људи могу и раније то да учине, али мени треба толико, па да могу савесно да дам свој глас за, или против.

Г. Мих. Павловић је рекао како су они наши велики пријатељи, и да нам за то дају новац. Није истина то. Ја сам и мало пре казао, а и сад понављам, да ни империја руска не може да да бољу гаранцију за 10.000.000 дин. него што је даје општина београдска.

Тако исто г. Мијаило је управно питање на одбор, има ли он уверења да ћемо доцније добити зајам под бољим условима. О томе овде није реч. Овде је реч о овоме зајму, који је пред нама, а хоћемо ли ми моћи добити други повољнији, то не може нико знати, као год што ни г. Мијаило не може да тврди да не можемо наћи бољи зајам. Друго, г. Мијаило каже да може да подбаци овај приход трошарински, и да не буде толики. Али, господо, видите ли шта и о томе стоји у уговору. Зајмодавац се и с те стране осигурао. Он каже ако би приходи трошарински подбацили, да онда он има права да се наплати из осталих прихода општинских. То значи, да општина мора њега да плати, па макар за то не плаћала своје патролције и чиновнике.

Мих. Павловић — Али њему се даје 600.000 дин. годишње, а трошарински приходи су 800.000 дин. Дакле ја не говорим на памет, ја знам шта говорим.

Настас Антоновић — Молим вас, господо, да не пребацујемо овако један другоме, већ треба да чујемо свакога, и свачије мишљење, а не овако да се препиремо. Као што знате, општина је расписала конкурсе и тражила зајам, мислим да је од тог доба прошло више од годину дана.

За то време ми смо добили само једну понуду, и то је та понуда коју је г. Коста Петровић поменуо, и која је опет била из Енглеске под курсом 92⁰/₁₀₀, а са интересом 5⁰/₁₀₀, и још са

у сваки град с мачем о пасу шетати и са свијем својим оружјем да су вољни пред свакога господара изићи; а они да су вазда готови с оружјем у руци за цара војеват на своју крајину о свом хору; теке да им дава цар прах и олово и кому узманка мач или пушка и то њима да се да кад буде рат, а када је мир да не ништу ништа — — И ако би у које вријеме цар звао на другу крајину војеват, да их силом нема тјерат, како би ктио тко од своје воље пошао да послужит цару: онда дава цар сву рану и сваки начин (што треба) војнички“..... Уз гред се још напомиње о „маловажју“ официрима и другим војничким чиновима коме се: „и да има свакому официру плата од цара — војвода војводску а кнез кнежевску, капетан капетанску и сваки официјер своју како у најбољега краља“, али се не каже ни колико ће сваки добити ни за које време да ли само за ратно или и за мирно.

Ово је као што видимо, формални уговор, у којем су обичежена само општа начела узајамних односа, која се у главном састоје, не толико у признању суверенитета руског над Црном Гором, ко-

лико у одстранењу сваког другог суверенитета т. ј. турског или млетачкога, пошто су и једни и други тежили да потчине Црну Гору својој власти и до истог ступња успевали у томе. Турска је нпр. колико силом толико и примамљивањем често је отрзала од Црне Горе поједина племена и скупљала харач а Млечи су читавим лицом средстава протеснили црквену јурисдикцију црногорског владике у Приморју и у исто време снабдевајући Црногорце ратним потребама, кад јој је то било нужно, гледала је — као што ћемо видети — да их доведе у васалне односе према себи и да их неприметно потчини под своју власт, тражећи од њих својим привидним милостима изразе оданости, да их у згодној прилици протумаче у смислу правога поданства!...⁽¹⁾ Владике црногорске пак, добро су поимале тај положај и јасно су виделе да поступање Млечића није бескорисно и да га они купују по цену уступања њој знатног дела своје политичке независности; — али као што смо већ приметили, за њих није било никаквог другог излаза него да се склоне пред

(1) Черногорџ. стр. 523. —

свима радовима. Кад се каже: са свима радовима, који има у општини београдској да се врше, то значи бити више него газда у једној кући. И ова је група покушала то исто, али смо ми били одлучно против тога, јер друго је то, имати новац у џепу па сџм радити, а друго је то кад нам други капу кроји. Јер једну ствар, ако имам готова новца у џепу, ако вреди 100 дин. ја ћу је купити за 70 дин.

Ми смо штудирали у комисији три четири дана ову ствар, и ја још висам начисто. С тога сам ја и помогао синоћ предлог да се позову наши финансијери, да они даду своје мишљење о овоме зајму. И колико сам их ја разумео, и г. Вујић и г. Вукашин изразили су се да су услови добри и повољни. Повољни су још и с тога што се не тражи гаранција од државе као што се обично код општинских зајмова тражи. Не тражи се контрола над нама, што се код других општина и то тражи. То су речи г.г. Вујића и Вукашина. Они кажу, понуда је повољна, и да сумњају да би се у садашњим приликама могла боља добити. Даље кажу: интерес је доста скуп али ако општина до сад није имала јевтинији, онда је добар. $\frac{3}{4}\%$ на трошкове, требало би скинути са свим; а ако не пристају, онда треба одкинути колико се може. Уговор ваља прецизирати, и назити на све одредбе у њему; нај-после веле, да се треба уверити о солидности фирме.

Господо, кад овакви финансијери дају овакво мишљење, онда ја нисам могао да се склоним по речима ни једнога, ни другог, ни трећег комесара, нико ме није могао уверити; али кад сам чуо мишљење г.г. Вујића, Вукашина и Озеровића, ја сам у начелу пристао с тим, да се ови трошкови скину, и да општина београдска не плаћа ништа.

Ја се потпуно слажем са оном господом одборницима, који траже да се не ломи ова ствар преко колена. Немојте да нам јавно мишљење после пребацује, да смо хтели да ово буде нечујно и невиђено; ништа тајно не треба да се ради, јер се овде тиче општинских интереса. Ја дакле, потпуномажем предлог г. Косте Петровића да се ова понуда са мишљењем наших финансијера литографише и разда одборницима, па у року од три дана да се одреди нарочита седница.

Стеван П. Поповић — После овако лепих разлога г. Антоновића ја немам шта да кажем. Само имам да обратим пажњу г.г. одборницима

хришћанском државом, за којом је стојала цела западна Јевропа, само да не падне под Турке!... Овом граматом пак Млечићима је спречен пут за Црну Гору!...

Давши ову грамоту Црногорцима, Милорадовић отпутова у Русију(). — — —

III

Султан Ахмет бејаше веома увређен тиме, што су Црногорци били тако смели, да нападну и уземуре његове покрајине. Њему су додијавале многе тујкбе са свих страна, али пошто бјеше у рату с Русима

(1) У време првих руских односа с Црном Гором долази и појава првих руских путника, који су ствар словенске узајамности, почели експлоатисати у своју корист. У новембру 1721 г. привнео је у Петроград од Данила арх. Леонтије и у колегији иностраних дела објаснио како је 1712 г. био код њих у Црној Гори кап. *Пав. Аркулај* па назвавши се послаником царским, узео му из манастира 1000 златника и оставио у залогу скрињу „тобом с дијамантима“, а више се није вратио; те су цареве вели — не имајући својих, — принуђени били узети, заложивши црквене утвари у Приморју, само ради војничког интереса његовог Величанства Цара!... *Интересно је решење колегије у мају 1722. г.* „Из Црне Горе су манастир требински 1000 златника које је 1712 г. у време војне њег. вел. цара са султаном. — узео П. Аркулеј — послати а оних 1000 дуката издати из касе њег. имп. Величанства с тога, што је у то време њ. в. цар имао војну и што су га они тада последи и да би тај народ и у будуће за такве случајеве придобили у истој ревности и верности“. — Новац је дакле узет обманом. „Рускиј архивъ“. 1873. III. 31⁰. —

на нешто, што су изгубили из вида, а то је ово.

Моје је мишљење, господо, да би ми могли сами да направимо тај кеј, са овим нашим приходом трошаринским. Ја знам господо, да се са 800.000 дин. даје прилично што шта учинити. Ја бих дакле молио г.г. инжињере да ми објасне да ли би било могуће да ми сами правимо те радове са нашим приходом трошаринским, па ако није могуће за 5 година да направимо онда за 10, само да се не задужујемо. Ја бих дакле молио г. Љубу Марковића и Милашиновића, да ли би могли ми то да правимо.

Коста Петровић — Г. Стеван Поповић износи сад сасвим један нов предлог. Ја имам да констатујем овде само један факт а то је да сам ја предложио пре 7 сах. оно, што ћете ви сад да усвојите. Ми смо дакле провели цео сат говорећи о тој ствари, а можемо да протегнемо и још један сат, па ћете опет то исто да решите. Мени се чини да треба урадити оно што је предложено још у почетку, а то је да се литографише ова понуда и разда одборницима па кроз 3—4 дана да се држи нарочита седница те да решимо ту ствар.

Милан Милашиновић — Ја имам да кажем г. Стеви Поповићу ово, да кеј и канали у вароши не могу да се раде на парче. Једино се може овако да изради и никако друкше. То још и може да буде за калдрму али за ове велике ствари не може. Каналску мрежу не можете ни за 10 година да изведете са тим приходом. Да је наш буџет трошарински 2,000,000 дин. можда би још нешто и могло да буде а овако не може, нарочито ако хоћемо да имамо нешто добро.

Председник — Господо, усвајате ли дакле тај предлог да се ова понуда литографише и сутра разда одборницима, па да седница нарочита зато буде у понедељак? (Усваја се.) Данашњи састанак закључујем.

Састанак је трајао до 8^{1/2} час. у вече.

НАРЕДБА

Управа града Београда, актом својим од 23. Маја т. год. Бр. 12107, доставила је општини оваку наредбу команданта дунав. дивиз. од 21. Маја о. г. Бр. 81.

— то никакве кораке против Црне Горе предузимати. Али, сад кад са Петром закључи мир на Пруту и обезбеди себи мир с те стране — он се обрати њој.

Године 1712 у пролеће, нареди он своје сараштеру Ахмет паши (то је онај што је с Петром Великим учинио мир на Пруту), да војску купи и да се на Црну Гору креће... Ахмет скупи 58.000 војника и за кратко време упусти се у Албанију пут Црне Горе. Да би заварао Црногорце, он своју војску задржаваше у Албанији и Зети неко време, не хотећи прелазити границе. Црногорци то протумаче и док је сараскер с војском маневрирао по даље од границе црногорске, владика Данило искупи своје главаре у велику екуштину на Цетињу, па им громким гласом рече: „Чули сте да се варвар азијатски кренуо да и ову последњу искру наше слободе — угаси! Недајте се Црногорци!... Сјетите се да су ваши преци за њу толико крви пролили.. Витезови моји!... Ја сам вам духовни поглавар и црквени пастир, али ме је милина да припашем и ја јуначки мач... има л' ишта боље но на бојном пољу с мачем у руци јуначки свијет

Војеним стражарима, како код војног сењака тако и код свију државних зграда издато је нарочито наређење, да пуцају на свако лице, које се око државних сењака и зграда, ноћу примети — с позивом да суд општински исту достави до знања грађанима, како би знали, да се ноћу не виђају у близини државних зграда.

Предњу наредбу команданта дивиз. области, суд општински саопштава грађанству ради знања и управљања.

Из канцеларије суда општ. града Београда 25. Маја 1896. год. АБр. 4124 Београд.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

Стање на дан 31. марта 1896. год.

РЕДНИ БРОЈ	Назив рачуна	ОБРТ		СТАЊЕ					
1	Рачун благајне	396132	96	394659	83	1473	13	—	—
2	" привремених издатака	376124	68	15504	—	360620	68	—	—
3	" хартија од вредности	18438	—	—	—	18438	—	—	—
4	" непокретности	5297955	03	—	—	5297955	03	—	—
5	" покретности	78771	64	—	—	78771	64	—	—
6	" грађења кеа	82559	11	—	—	82559	11	—	—
7	" " водовода	2758213	81	—	—	2758213	81	—	—
8	" " калдрме из Зајма	666300	11	—	—	666300	11	—	—
9	" " канализације	40212	75	—	—	40212	75	—	—
10	" " школе у д. крају	208401	05	—	—	208401	05	—	—
11	" " " у Палилули	22997	38	—	—	22997	38	—	—
12	" " цркве у дун крају	53885	58	—	—	53885	58	—	—
13	" дужника разних	89137	14	—	—	89137	14	—	—
14	" " калдрме	181775	46	95	19	181680	27	—	—
15	" " водовода	58507	44	—	—	58507	44	—	—
16	" " трошарински	28776	19	—	—	28776	19	—	—
17	" поверилаца разних	34264	53	376770	09	—	—	342505	56
18	" фондова разних	—	—	157043	32	—	—	157034	32
19	" касе фонда гробљанског	—	—	81407	09	—	—	81407	09
20	" фонда регулационог	—	—	19367	99	—	—	19367	99
21	" управе фонд. за раз. фонд.	8365	76	—	—	8365	76	—	—
22	" " " " регул. "	44551	28	—	—	44551	28	—	—
23	" " трошарине	110607	97	72535	15	38072	82	—	—
24	" " водовода	27376	62	22672	08	4704	54	—	—
25	" " фондова за зајмове	—	—	100782	59	—	—	100782	59
26	" пријема	40000	—	4200000	—	—	—	4160000	—
27	" остава код Нар. Банке	4020000	—	—	—	4020000	—	—	—
28	" Народне Банке	—	—	2043190	20	—	—	2043190	20
29	" преносних кредита	13793	09	232887	01	—	—	219093	92
30	" ажије резервне	—	—	1643	65	—	—	1643	65
31	" прихода по буџету	—	—	179265	24	—	—	179265	24
32	" расхода " "	209659	81	50	—	209609	81	—	—
33	" гробљанског буџета	3421	72	6273	52	—	—	2851	80
34	" буџета трошаринског	2379	95	—	—	2379	95	—	—
35	" главнице	698	69	6969169	80	—	—	6968471	11
		14873307	75	14873307	75	14275613	47	14275613	47

10. јуна 1896. год. у Београду.

Мл. књиговођа,
Милица Јовановић.

Гл. књиговођа,
К. Ј. Јанковић.

промјенити... Не жалите живот за поштење!... Напријед јунаци за крет часни и слободу златну!...⁽¹⁾.

Главари и народ који ту бејаше поздраве га с усхићењем. Владика се за тим крене војсци, која бјеше на међи ријечке и њешанске нахије. Под ведрим небом на свјежој мајскојрави, он оделужи, опкољен војском литурђију, па за тим сву војску причести и часним кретом благослови...

Војску своју, која бјеше десет пута мања од непријатељске, владика подели на три дела, дошавши на воду Маршуљу. Један део војске узме сам владика и намести се на главном путу код воде *Влахиње*, како би Турци најпре на њ ударили. Други део предводио је чувени јунак *Вук Мићуновић* који беше одређен да се сакрије у дно брда *Врање* и да Турке нападне онда, када чује звуку мачева и ханцара... Трећу војску вођаше сердар *Јанко Бурашковић*, коме бјеше заповјеђено да удари тек иза Мићуновића.

У том Ахмет-паша крену своју војску... Као авангарда напред му иђаху јаничари

а за њима Арбанаси и остали редом. Прва војска прође између *Врање*, где беше Мићуновић и *Пржника* где стојаше *Бурашковић*, и упути се право друмом. Кад су јаничари наступили на позиције владичина одјељења: — црногорски цецердари обореше прву ватру... Овај ненадни дочек збуни Турке, јер мишљаху да их нико до *Цетиња* неће дочекати!... Турска се војска прибра и наступи брже. Црногорци пак обореше још неколико пута ватру па „за оштро гвожђе прихватише“... Кад настаде сјача, Мићуновић удари са своје стране а *Бурашковић* са своје... Турци се сме тоше и нададоше бегати, али не опораве натраг од куда су дошли, него зађу у густу шуму и нагазе на литице, те половина пострада. Једно јако одељење од 20.000 јаничара и Арбанаса, без паше (он бејаше утекао *Подгорици*) буде опкољено Црногорским јунацима. Бој се продужи читав дан и Турци буду уништени. У густој сечи буде лако рањен по грудма и владика Данило.

(Наставиће се)

⁽¹⁾ Кочубинский. Ми и они, стр. 134. —

НАРЕДБА

У вези свога расписа СМЗ 2961. од 29 III т. г. Г. Министар унутрашњих дела расписом од 19—IV т. г. СМЗ 3749, препоручио је Управи, да Суду Општинском изда строгу паредбу:

I. Да се морају каламити крављим богињама:

1. Сва новорођена деца која су навршила 3 месеца. Изузимају се само она деца, која су већ прележала велике богиње или су болесна од какове тешке болести у коме се случају привремено ослобођавају док не оздраве. У местима где владају заразне болести као scarletina, мраса, дифтерија, рикавац, и т. д. не треба каламити за време заразе.

2. Сви ђаци приватних и јавних школа, који нису никако каламљени, као и они који су у 10. години а не могу лекарском сведоџбом доказати да су последњих пет година прележали праве богиње или са успехом каламљени.

3. Сви одрасли који нису никако каламљени.

4. Сви одрасли старији од 10 година који су каламљени али не могу да докажу лекарском сведоџбом, да су последњих пет година прележали праве богиње или са успехом каламљени.

II. Општински председници или њихови (заступници) дужни су објавити каламљење и одређеног дана присуствовати лично како каламљењу тако и ревизији. Њихова је дужност постарати се за простор у коме ће се вршити каламљење, као и зашто да се сва деца донесу, као и сви одрасли дођу који треба да се каламе.

III. Каламљење вршиће срески (односно окружни) и општински лекари, а могу вршити и приватни, али су дужни сваки случај прописно јавити надлежној власти

IV. Сваки ко је каламљен добиће од лекара пошто овај изврши ревизију, уверење (феду) у којој ће се назначити име и презиме каламљеног, као и дан и година

рођења, да ли је и који пут (са успехом или не) каламљен, и када се опет мора јавити лекару.

V. Лекари као и председници општина, који не буду вршили своју дужност како ваља, искусиће последице законске, а родитељи и стараци који своју децу не доведу на каламљење, као и одрасли који сами не дођу на каламљење, биће кажњени први пут са 5—10 динара, и да се опет изврши каламљење, други пут са 10—20 динара, а ако такав случај постане узрок зарази са 100 динара у корист општинске касе.

Суд општински позива поново све грађане београдске да дођу на каламљење, у противном случају сваки ће бити строго кажњен по чл. 21. Санитетског закона.

Каламљење се врши у згради „Првеног Крета“, у Сали-Мира и у „Вежбаоници“ више Женске школе сваке недеље од 3 до 5 часова по подне.

Од стране Суда Општине Београдске ЛМЗ 453. 8. Маја 1896. год.

ТАКСЕ ЗА ИЗНОШЕЊЕ БУБРЕТА

За квартове: Савамачки, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0-25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0 70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1-50 д.

За квартове: Дорђолеки и палилулеки:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0-20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом . . . . . 0-60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1— д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године. АВр. 9449.

ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ ЗА МРТВАЧКА КОЛА

- а) Проста кола са 2 коња . . . . . 10— д.
- б) Кола са анђелима са 2 коња 18— д.
- в) Стаклена кола са 2 коња . . . . . 24— д.
- г) Стаклена кола са 4 коња . . . . . 60— д.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Гробарина:

- а) Гроб за децу . . . . . 7— д.
- б) Гроб за одрасле . . . . . 12— д.
- в) Мала гробница . . . . . 555-52 д.
- г) Велика гробница III реда . . . . . 998-93 д.
- д) Велика гробница II реда . . . . . 1099-93 д.
- е) Велика гробница I реда . . . . . 1684-57 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра . . . . . 7-00 д.
- б) Од акова . . . . . 0-35 д.

III. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-20 д.
- б) За незидан шпархерд . . . . . 0-20 д.
- в) За узидан . . . . . 0-40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0-50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0 20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0-10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0-10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0-20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-75 д.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА ОПШТИНСКОМ КАНТАРУ Од 7. јуна до 14. јуна 1896. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА.			
		највећа		најмања	
		дин.	пр.	дин.	пр.
1334	Арпаџика	—	—	—	—
	Брашна кукурузна	11	—	10	—
49715	Вина бела (од лит.)	—	70	—	50
740	Волова	—	—	—	—
714	Вуне не пране	130	—	120	—
1944	Говеђине	90	—	—	—
3269	Јечма	8	—	7	—
75	Кајмага	120	—	100	—
34689	Кожа јагњевих	11	—	10	—
5142	Коре брезове	45	—	40	—
1240	Крава	3	60	3	20
181520	Креча	10	—	8	—
7872	Кромпира нови	65	—	60	—
1201	Кудење	7	50	7	20
16491	Кукуруза	7	20	7	—
2124	Лука црна	25	—	20	—
112	Масла	120	—	100	—
2201	Масли	100	—	75	—
7370	Овса	11	—	10	50
62	Ораја	24	—	22	—
4944	Пасуља	11	40	11	—
62465	Пшенице	10	—	9	50
509	Ражи	1	—	—	80
1450	Ракије ком. (од лит.)	—	—	—	—
	Ракије ком. меке „	1	—	—	80
2610	Ракије шљ. љуте „	—	45	—	30
20460	Ракије шљ. меке „	50	—	45	—
16024	Свиња дебелих	—	55	—	50
	Свиња средњих	4	50	4	—
12090	Сена	60	—	40	—
2420	Сира	3	—	2	—
7186	Сламе	6	—	5	—
3657	Угљена дрвеног	5	—	4	—
6230	Ситнице	—	—	—	—
10549	Трепања	—	—	—	—
3660	Земље за лонце	—	—	—	—
75 3	Чоје	—	—	—	—
3385	Минералне воде	—	—	—	—
	Поврћа	—	—	—	—

12. Овог месеца било је новог Јечма и продао се по 7. динара 100. кила.

ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ ВАРОШИ БЕОГРАДА

У седмици од 6. Јуна 1896. год. до 12. Јуна 1896. год. допутовало 601 путника — одпутовало 371 путника.

Постојбина приспелих путника:																
ПОЛА		Из Србије	Аустро-Угарске	Вене и Херцегов.	Црно-Гор.	Грчке	Турске	Бугарске	Румуније	Русије	Германије	Француске	Италије	Велике Британије	Осталих Европ. држава	Ван Европе
МУШКИХ	ЖЕНСКИХ															
533	68	243	141	32	24	11	37	22	11	6	14	22	18	7	11	2
Занимање путника:																
Дејаци и економи	Занатлије	Трговци	Чиновници и интелег.	Војска	Ученици	Индустријалци	Гостионичари	Шлекуланга и пиљари	Раденици	Надничари	Слуге и келнери	Пролетаријат	Допутовали:		Разлика:	
49	31	167	100	30	23	21	42	33	33	35	37	—	515	86	+ 230	—

13. јуна 1896. год.

Из статистичног одељења општ. вар. Београда.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА